

dr hab. Katarzyna Winczek, prof. UJD,
dziedzina sztuki
dyscyplina sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
Wydział Sztuki
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy
im. Jana Długosza w Częstochowie

Częstochowa, 10.10.2019 r.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dra Michała Kurkowskiego

Rada Wydziału Sztuki Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu prowadzi, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki Panu dr Michałowi Kurkowskiemu. Dnia 05 czerwca 2019 r. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów powołała mnie w skład Komisji habilitacyjnej w charakterze recenzenta, o czym zostałam powiadomiona pismem rektora Uniwersytetu Humanistyczno-Technologicznego z dn. 30.07.2019 r.

Przesłana dokumentacja postępowania habilitacyjnego zawiera:

- autoreferat kandydata (w języku polskim i angielskim)
- odpis dyplomu doktora sztuki
- wykaz dorobku artystycznego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego
- dokumentację „osiągnięcia naukowego” - cyklu grafik (opis w języku polskim i angielskim)
- dokumentację dorobku artystycznego, naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego (w języku polskim i angielskim).

Kandydat do stopnia doktora habilitowanego wskazał jako „osiągnięcie naukowe”:

cykl grafik pt. *Nim stało się tak*

składający się z 34 prac autorskich, powstałych po obronie pracy doktorskiej w latach 2008-2017, zaprezentowanych we fragmentach oraz w całości na czterech wystawach indywidualnych.

Dane habilitanta

W dokumentacji brak życiorysu sprzed okresu studiów. Pan dr Michał Kurkowski ukończył studia na kierunku Grafika na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Dyplom zrealizował w pracowni prof. Andrzeja Basaja, tytuł magistra otrzymał w 1998 r. Po studiach rozpoczął pracę nauczyciela akademickiego na uczelni w Radomiu. Stopień doktora sztuk plastycznych uzyskał w 2005 r., na podstawie rozprawy doktorskiej *Granice zaginionego świata*, pod opieką promotorską prof. Przemysława Tyszkiewicza, obronionej na Wydziale Grafiki ASP we Wrocławiu. Od roku 1999 aż do chwili obecnej związany zawodowo z Politechniką Radomską, obecnie Uniwersytetem Technologiczno-Humanistycznym. Pracę rozpoczął na Wydziale Pedagogicznym, po przekształceniu funkcjonującym jako Wydział Sztuki, na stanowisku asystenta, a od 2005 r. jako adiunkt. Prowadzi zajęcia ze studentami głównie w Pracowni Grafiki Warsztatowej i w Pracowni Grafiki Projektowej.

W dokumentacji habilitacyjnej autor podał wykaz wystaw indywidualnych i zbiorowych, poczynawszy od roku 2006, z okresu po obronie pracy doktorskiej. Pan Michał Kurkowski prezentował swoje prace na ośmiu wystawach indywidualnych w galeriach krajowych oraz na ponad osiemdziesięciu wystawach zbiorowych, krajowych i zagranicznych. Jego prace znajdują się w wielu zbiorach galeryjnych, muzealnych i prywatnych. Otrzymał dwie nagrody w ogólnopolskich konkursach plastycznych.

Ocena autoreferatu

Autoreferat składa się z części, kolejno: *Impuls, Rola unikatów i jego możliwości, Niekończąca się opowieść, Dydaktyka, Pracownia Grafiki Warsztatowej, Pracownia Grafiki Projektowej, Pełnione funkcje i działalność organizacyjna*. Część tekstowa zawiera również informacje o ukończonych studiach, uzyskaniu stopnia doktora, o przebiegu dotychczasowego zatrudnienia, oraz wskazuje przedmiot i miejsca prezentacji „osiągnięcia naukowego”.

Na marginesie moja uwaga dotycząca sposobu zaprojektowania i oprawy nadesłanej publikacji. Dokumentacja ma format A4, miękką oprawę i klejony grzbiet. Niestety, taki sposób oprawy nie zapewnia trwałości albumu; podczas przeglądania i czytania dokumentacja rozkleja się, a kartki wypadają. Kompozycja tekstu i materiału ilustracyjnego sprawia miejscami dość chaotyczne wrażenie. Tekst w języku polskim powinien stanowić wyodrębnioną całość, tak jak to zostało zaplanowane w części angielskojęzycznej. Rozbicie jednorodnego tekstu na części, przedzielone stronami ilustracji zdjęciowych, w połączeniu z rozklejającym się grzbietem albumu, nie ułatwia pracy recenzentowi.

Tekst autoreferatu, na pierwszy rzut oka, jest dość skromny objętościowo, mając na uwadze wagę habilitacyjnej cezury. Jest on napisany w zwartych kolumnach, co w praktyce utrudnia uporządkowanie i klasyfikację zawartych w nim szczegółowych danych o dorobku habilitanta.

W pierwszych podrozdziałach autor nakreśla główne tezy i założenia koncepcyjne pracy habilitacyjnej. Dotyczą one współczesnego statusu dzieła graficznego, zaniku granic poszczególnych dyscyplin, i konsekwencji tych przemian w polu sztuki. Autor przeciwstawia ideę traktowania grafiki warsztatowej w roli unikatów, powszechnym praktykom powielania obrazu cyfrowego, „nieograniczonej multiplikacji.” Znaczenie graficznego unikatów traktuje jako elitarną odpowiedź „...w warstwie obrazowej na spotykaną w kulturze masowej dominację naturalistycznego wizerunku.”¹ W tej, ogólnie pojętej, opozycji: sztuka – *versus* kultura masowa kryje się istota artystycznej postawy dr Michała Kurkowskiego.

Szkoda, że habilitant odnosząc się do tekstów krytycznych o grafice XX/XXI w., przytacza jedynie doświadczenia artystów amerykańskich, na przykładzie ważnej prezentacji ich prac z kolekcji Lilji, w warszawskiej Zachęcie w 1999 r.² Od tego czasu minęło 20 lat, a zamiany w jakie nastąpiły w obszarze graficznego medium na świecie, ale i w Polsce, są widoczne, szeroko komentowane, a także analizowane w dostępnej literaturze i czasopiśmie, zarówno polskojęzycznych jak i w książkach wydanych w języku angielskim. Aby dobrze scharakteryzować współczesną kondycję grafiki warto zauważyć i obserwować żywą, „poszukującą naturę” graficznego medium, wystawianą w galeriach w Polsce. W tym

¹ M. Kurkowski, Autoreferat, s.15

² op. cit., s.14

kontekście można wymienić ważne, mające długą tradycję i prestiż wystawy pokonkursowe, oraz towarzyszące im wystawy programowe, sympozja i publikacje: Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie, Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach, czy młodsze imprezy – Triennale Grafiki Cyfrowej w Gdyni, Biennale Grafiki Studenckiej w Poznaniu. Warto też wymienić cykliczne sesje poświęcone grafice polskiej „Wielość w Jedności”, organizowane przez Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

Niemniej, po wnikliwym przeanalizowaniu całości autoreferatu, należy docenić zdolność dr Kurkowskiego do autorefleksji, nawet do autokrytycyzmu, posiadaną wiedzę, a przede wszystkim bardzo osobistą, dogłębną analizę swojej twórczości graficznej zawartą w podrozdziale pt. *Niekończąca się opowieść*. Wypowiedź artysty w istotny sposób podkreśla zamysł artystyczny i koncepcję dzieła habilitacyjnego, kształtując całościowy obraz dokonania. Cykl grafik i tekst tworzą jedną, spójną całość, świadczą o niezwykle przywiązaniu artysty do warsztatu wkleśłodrukowego. Godziny spędzone w pracowni mają moc niemal hipnotyzującą; łatwo dać się uwieść magii warsztatu, a stąd już krok do uzależnienia - zniewolenia dotychczasowymi doświadczeniami i perspektywa utraty dystansu. Jednak autor świadomie stara się zachować niezbędną równowagę, pomiędzy intuicją twórczą, silnymi emocjami, a analitycznym, logicznym porządkowaniem procesu. Cytuję: „Te dwa przeciwstawne bieguny działania [intuicja, która spiera się z logiką – K.W.] mają ogromny wpływ na sposób kreowania mojego świata graficznego. Intuicja podpowiada mi jaki kierunek w danym momencie kreacji mam podjąć. Kontrola analityczna pojawia się gdy zbliża się finał procesu powstania kolejnej skończonej grafiki.”³

Na podkreślenie zasługuje także część autoreferatu poświęcona dydaktycznym kompetencjom habilitanta, głównie zajęciom ze studentami w pracowniach grafiki: warsztatowych i projektowej. Jako kierownik pracowni i autor programów dydaktycznych, dr Kurkowski w praktyce realizuje założenia relacji mistrz – uczeń. Nauczyciel akademicki, pełen osobistej pasji i aktywny twórczo jest dla studentów wiarygodnym przewodnikiem w procesie zdobywania wiedzy, umiejętności, dojrzewania i kształtowania indywidualnej tożsamości artysty-grafika.

Ocena dzieła habilitacyjnego

Wskazane przez habilitanta, zgodnie z wymaganą procedurą, „osiągnięcie naukowe” to cykl grafik pt. *Nim stało się tak*, składający się z 34 prac i prezentowany we fragmentach oraz w całości na czterech wystawach indywidualnych:

- *Punkty odniesienia*, Galeria XS, Instytut Sztuk Pięknych Wydział Pedagogiczny i Artystyczny Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2014
- *Nim stało się tak*, Galeria Domu Kultury „Idalin” w Radomiu, Dom Kultury „Idalin”, Radom, 2016
- *Nim stało się tak*, „Galeria na najwyższym poziomie”, Podkarpackie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Rzeszów, 2018
- *Nim stało się tak*, Galeria Ośrodka Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”, Radom, 2018

Powstałe prace posiadają zunifikowany format 64 x 97 lub 97 x 64 cm. Najwcześniejsze z nich pochodzą z 2009 roku, ostatnie datowane są na 2017 rok.

W kolejnych latach powstawały poszczególne grafiki cyklu, w 2009–11 prac, w 2013-1, 2014-1, 2015-4, 2016-5, w 2017 roku 12 dzieł. Cykl *Miasto I-X* powstał w 2009 roku, cykl *Galaktyki* datowany jest na lata 2013-2017. Zestaw grafik tworzących cykl habilitacyjny bazuje na pomysłe kreowania obrazu graficznego budowanego z określonych elementów składowych. Poszczególnymi środkami konstruującymi ostateczną formę wizualną są: posługiwanie się kilkoma matrycami dla potrzeb jednego obrazu, sposób wykorzystania matrycy w różnym układzie (np. obracanie jej o 180 st.), stosowanie szablonów maskujących, wykorzystanie właściwości koloru, jego transparentności, warstwowość odbitek, zmienna kolejność wykonywania druku z matryc. Mając do dyspozycji taki wieloelementowy zbiór, autor tworzy odmienne, unikatowe odbitki.

Kurkowski jest skupiony na swoich pracach, przywiązany do czynności typowych dla warsztatu wklęsłodrukowego. Wypracował indywidualny kod obrazowania, pozostając przez lata wierny takiemu sposobowi wypowiedzi. Język grafik Kurkowskiego wynika z wybranego procesu technologicznego, a jego podstawowymi wyróżnikami są: kolor i jego warstwy, formy geometryczne porządkujące kompozycję, powtarzalność znaków, przeciwstawienie płaskich płaszczyzn śladom rysunkowym o charakterze strukturalnym. Plastyczne środki wyrazu są wizualną reprezentacją tez autoreferatu, metody kreacji łączącej pierwiastek intuicji z logiką myślenia.

Zagadkowy tytuł pracy habilitacyjnej *Nim stało się tak*, przenosi uwagę widza do czasu sprzed „tego” tytułowego zdarzenia, faktu. I pozostaje w sferze domysłów... Tytuły większości grafik nadane przez autora wyrażają pewien pesymizm schyłku, końca, niemocy, destrukcji, ale sugerują także pojęcia kosmiczne, przestrzeni i czasu. Zrozumiałe zatem jest nadanie pozostałym grafikom z cyklu z lat 2013-2017 tytułu *Galaktyki*. We wcześniejszym cyklu *Miasto* dominują bardziej stonowane barwy, duże płaszczyzny niejednorodnego koloru o charakterze monotypii. Kompozycję tworzą kierunki poziome i pionowe, szablonowe formy, nieregularne figury geometryczne. W cyklu *Galaktyki* pojawiają się koła, trójkąty, kształty elipsy, skosy dynamizujące kompozycję, ślady przesunięcia szablonu, czystsze kolory czerwieni - np. *Początek końca 2*, *Zaulek ciszy nieznanej*, *Zażarty początek końca*, *Wahadłem częstotliwości do końca*). W niektórych pracach z cyklu *Galaktyki* uwidacznia się „chaos”, strukturalność śladu, odejście od uporządkowanej symetrycznej kompozycji - np. *Nieprzyjemne konsekwencje odkrycia*, *Nieprzyjemne terytorium*, *Radioaktywny dym*, *Zaulek ciemności*.

W grafikach Kurkowskiego widoczne są powtarzalne okrągłe kształty – koła i kropki, pojawiające się w różnych wariantach kompozycyjnych. W tekście autorskim motyw identyfikuje jako symbol nieba i ruchu, wyrażający to znaczenie już od starożytności. Formy okręgu, niczym planety przynależące do nieskończonych sfer makrokosmosu, odczytywane w innej skali, skierowują uwagę odbiorcy ku mikrokosmosowi. Jak w oku mikroskopu skupiają nasz wzrok na szczególe, na tajemniczych znakach wypełniających pole koła; niejako „wyłączają” z percepcji otoczenia, stają się symbolem odseparowania, skupienia, laboratoryjnej ciszy - np. *Wybaczenia czas nastąpi*, *Punktystycznie*. W grafikach Kurkowskiego symbolika makro- i mikrokosmosu stwarzają ciekawą opozycję, ale i dopełnienie. Artysta dzieli świat inspiracji na dwie strefy: wewnętrzną i zewnętrzną. Rzeczywistość wewnętrzna skrywa się w jego emocjach, snach i nieracjonalnych reakcjach na bodźce. Rzeczywistość zewnętrzną interpretuje poprzez swoje zainteresowania - postrzeganie historycznego i współczesnego obrazu świata za pomocą dawnych źródeł kartograficznych.

a także dzięki nowoczesnym technologiom zdjęć satelitarnych. Autor pisze: „Szczególnym zainteresowaniem objąłem właśnie obraz świata zapisany za pomocą zdjęć satelitarnych, mający niezwykle wpływ na moją wyobraźnię. Odkrywcze obrazy i ich znaczenia znajdujemy wielokrotnie patrząc na naszą planetę, są one dokumentacją zmian jakie zachodzą na powierzchni Ziemi za przyczyną działalności człowieka. W dużych zbliżeniach ukazują się dziwne mapy, ślady, dukty, całe formacje przedstawiające działania poprzedzających nas wymarłych cywilizacji. Każda kultura zostawia swój ślad niejednokrotnie świadomie lub nieświadomie zacierając te, po których nastała”.⁴

Autor jest świadomy ograniczeń warsztatowych w technikach druku wklęsłego – posiadania lub braku specjalistycznego wyposażenia pracowni, czasochłonności opracowywania matrycy, a w końcu możliwości generowania wielkoformatowych obrazów. Pozostając przy grafikach, odbitkach na płaszczyźnie, techniki cyfrowe mocno dystansują warsztat klasyczny w możliwości uzyskania efektownej skali obrazu oraz, jak sądzę, w szybkości procesu tworzenia. Współcześni graficy, próbują pokonać te ograniczenia w intaglio, konstruując zamierzony obraz złożony z wielu mniejszych elementów, rezygnując z klasycznych zasad odbijania na gotowym formacie papieru, lub drukując pracę modułową. Od jakiegoś czasu, wzrastającej presji wielkości grafik próbują oprzeć się znane polskie i światowe biennale, triennale grafiki, konfrontując artystyczne dokonania o różnej skali wielkości. Przykładem są np. wystawy ostatniej edycji Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie w 2018 roku - wystawa główna, „Transgrafia”, czy też pokaz Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach. Odnoszę wrażenie, że ten aspekt odbitek graficznych nie jest obecnie najbardziej kontrowersyjny, a uwaga artystów i organizatorów konkursów grafiki skupiona jest na nowych wyzwaniach – sposobach przekroczenia dwuwymiaru, określenia statusu odbitki z płaskiej matrycy, czy na dziełach interdyscyplinarnych, multigraficznych. Dr Michał Kurkowski mając wiedzę o ogólnych przeobrażeniach w sztuce, zdecydował się uprawiać swój „graficzny ogródek” pozostając - jak wielu innych - nieco na uboczu głównych nurtów. Jednak pod pewnym względem jego koncept twórczy jest mocno zbieżny z aktualnymi trendami w grafice. Obszarem wspólnym jest traktowanie dzieła graficznego, jako obiektu plastycznego o cechach jednostkowych, niepowielalnych, jako unikat. Pomimo doświadczeń habilitanta z grafiką trójwymiarową, dla której ważny jest kontekst przestrzeni, rezygnuje tego sposobu definiowania unikat, poszukując rozwiązań klasycznych, na płaszczyźnie papieru. Taka decyzja może wydawać się obraniem łatwiejszej, bo dobrze znanej drogi, ale jednocześnie jest ona wyzwaniem dla artysty – znalezienia swojego wyróżnika, wartości oryginalnej formy przekazu w nachalnej rzeczywistości nadmiaru bodźców wizualnych. Sądzę, że habilitacyjne osiągnięcie twórcze dr Kurkowskiego nosi cechy dzieła oryginalnego o żywej i autentycznej „materii”, wyrażonej w indywidualnym kodzie obrazowania, wnosząc tym samym wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej.

Ocena dorobku artystycznego i naukowego

Analizując wykaz wystaw zbiorowych, w których brał udział habilitant, należy podkreślić systematyczną aktywność wystawienniczą w latach po uzyskaniu stopnia doktora, 2006-2018. W ciągu tych kilkunastu lat Pan Michał Kurkowski konfrontował swoje prace graficzne na wielu różnych wystawach, o zróżnicowanej randze, formule i zasięgu. Są wśród

⁴ op. cit. s. 17

nich prezentacje środowiskowe, akademickie i ogólnopolskie zorganizowane w przestrzeniach muzealnych i galeryjnych Radomia, wystawy okolicznościowe, przeglądowe w galeriach innych miast Polski, np. Łódź, Skarżysko-Kamienna, Sanok, Puławy, Zakopane. A także pokazy zagraniczne, prezentujące polską sztukę, np. w Sofii, we Lwowie, Bańskiej Bystrzycy na Słowacji, Pradze, w Sumy na Ukrainie. Zachowana jest równowaga udziału artysty w wystawach swojego własnego środowiska z potrzebą konfrontacji o wymiarze ogólnopolskim lub międzynarodowym, np. na konkursach branżowych. Michał Kurkowski jest laureatem Nagrody fundowanej oraz Wyróżnienia regulaminowego przyznanych na 43. i 44. Salonie Zimowym w Radomiu, w 2014 i 2016 roku. Ogólnopolskie Wystawy Sztuki w Radomiu – Salony Zimowe, w formule wystaw konkursowych mają kilkudziesięcioletnią tradycję, sięgającą czasów lat bezpośrednio po wojnie, rozwijanych następnie w kolejnych edycjach, w różnej rzeczywistości politycznej i ustrojowej, aż po czasy współczesne.

W dorobku artystycznym Pana Kurkowskiego szczególnie wartościowe są bardzo liczne udziały w wystawach pokonkursowych, zarówno graficznych, jak i sztuki. Należy wymienić niektóre z nich:

- Konkurs Grafika Warszawska, Galeria Test, Warszawa, 2006, 2014
- 13. Międzynarodowe Triennale Małe Formy Grafiki, Łódź, 2008
- 28th Mini Print International, Cadaques, Hiszpania, 2008
- Biennial International De Grabado Caixanova, Ourense, Hiszpania, 2008
- 5. Międzynarodowe Biennale Miniatury, Częstochowa, 2008
- XIII, XV Międzynarodowe Biennale Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu, Ostrów Wlkp., 2009, 2014
- 6. International Triennial of Graphik Art, Bitola, Macedonia, 2009
- 21. Biennale Plakatu Polskiego, Katowice, 2009
- Global Print 2013, Alijo, Portugalia, 2013
- 7. Bienial International de Gravura do Douro, Douro, Portugalia, 2014

Dokumentacja habilitacyjna zawiera skany stron katalogów wystaw, które pozwalają w pewnym stopniu, zauważyć jakość miniatur graficznych kandydata. Podobnie, jak w przypadku dzieł pełnoformatowych, tak i małe wkłęsłodruki Kurkowskiego wyrażają się poprzez specyficzny, autorski sposób opracowania matryc, indywidualny, konsekwentny język obrazowania. Jest on nieco odmienny od cykli dużych grafik, często czarno-biały, pozbawiony płaszczyzn koloru. Małe grafiki „utkane” są z nawarstwionych, organicznych śladów rysunkowych, odpryskowych, migotliwych form; czasem zagęszczonych, aż do matowej czerni w kontraście z regularnym, mechanicznym układem białych punktów. Myślę, że to, co łączy oba rodzaje graficznego dossier, to pragnienie autora zachowania lekkości, przestrzenności dwuwymiarowego obrazu na papierze, pomimo realnej, namacalnej struktury matrycy i farb drukowych.

Uważam, że znaczny wkład osiągnąć habilitanta w rozwój grafiki, jako dyscypliny naukowej wyraża się poprzez Jego koncepcję podejścia do grafiki artystycznej, uprawianej na bazie tradycyjnego warsztatu. Polegającej na koncentracji na procesie powstawania dzieł, przy akceptacji zmian zachodzących w obszarze grafiki i coraz powszechniejszej roli odbitki z matrycy, jako unikat. Ważne było poszukiwanie rozwiązań formalnych wobec świadomego postawienia ograniczeń technologicznych do eksploracji tradycyjnego druku wkłęsłego na płaskim podłożu. Rezygnacja z działań umożliwiających zaanektowanie innych

mediów. Postawa artysty, o czym sam autor pisze w autoreferacie, nie jest wolna od wątpliwości i wahań obranej drogi twórczej. Autor zauważa wielorakie zmiany zachodzące w świecie sztuki, w tym grafiki artystycznej; ma jednocześnie świadomość przynależności przez swoje działania twórcze do grupy tradycjonalistów. Pytania, które się wtedy pojawiają mają wymiar uniwersalny, nie tylko jednostkowy. Jaka jest rola artysty wobec problemów współczesnego świata, czym jest i jaka jest wartość wolności twórczej, w jaki sposób ją zachować? W jakim stopniu twórczość artystyczna człowieka uzależniona jest od rozwoju nowych technologii, zdobyczy cywilizacji; czy artysta ma wybór czy przymus wypowiedzi w adekwatnym do aktualnych czasów języku? Jaki powinien być ten język? Stawiając takie pytania, nie zamierzam kierować się w stronę istotnych rozważań filozoficznych, lecz chcę podkreślić wagę problemu, odważnie podjętego w dziele habilitanta. Zawarte w autoreferacie refleksje dotyczące kondycji twórczej człowieka, artysty, przemijania, ewolucji środowiska, świadczą o dojrzałości zdystansowanej, odpowiedzialnej, odważnej i stanowczej. Habilitacja Michała Kurkowskiego zamyka pewien dotychczasowy etap jego twórczości, ale jednocześnie otwiera przed nim nowe perspektywy. Biorąc pod uwagę Jego pasję stawiania sobie nowych wyzwań, zapewne kolejne kroki będą prowadziły do już przeczuwanych, nowych form ekspresji twórczej, a powstałe dzieła przyniosą autorowi satysfakcję. Życzę Panu Michałowi takich pozytywnych doświadczeń.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych

W okresie po doktoracie Kurkowski dwukrotnie uczestniczył w programie wymiany dla nauczycieli akademickich Erasmus, w 2008 i 2014 roku. Program stypendialny umożliwił prezentację swojego programu dydaktycznego i artystycznego na uczelniach w Czechach i na Słowacji – na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Południowoczeskiego w Czeskich Budziejowicach w 2008, oraz na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Konstatntyna Filozofa w Nitrze w 2016, biorąc udział w Międzynarodowym Sympozjum „Komparatio”, współorganizowanym przez Wydział Sztuki UTH Radom.

Należy podkreślić niezwykle zaangażowanie dr Michała Kurkowskiego na rzecz popularyzacji sztuki i nauki, nie tylko w środowisku macierzystej uczelni, ale także we współpracy z miejskimi instytucjami kultury, oświaty. Habilitant jest wieloletnim koordynatorem współpracy dwóch najważniejszych miejsc Radomia, kształcących młodzież i studentów w zakresie sztuki – Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta oraz Wydziału Sztuki Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego. Dr Kurkowski był wielokrotnie kuratorem corocznych wystaw pedagogów ZSP i wykładowców, studentów Wydziału Sztuki, pt. „Jedno miasto dwie szkoły”. Był jurorem konkursów graficznych dla dzieci i młodzieży, organizowanych przez ZSP pod patronatem Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie, a także jurorem cyklicznego Ogólnopolskiego Biennale Grafiki Warsztatowej Dzieci i Młodzieży w Młodzieżowym Domu Kultury w Radomiu. Pełnił rolę koordynatora pokazów akademickich pracowni graficznej na cyklicznych Piknikach Naukowych, organizowanych przez Urząd Miasta Radomia.

Będąc kuratorem bardzo wielu wystaw, prezentacji dokonań studentów, absolwentów i pedagogów Wydziału Sztuki UTH, promuje wartościowe działania artystyczne w rodzinnym mieście, w innych galeriach w kraju oraz poza jego granicami, kształtując w ten sposób kompetencje poznawcze, wrażliwość na sztukę u różnych grup odbiorców – uczniów, młodzieży studenckiej, mieszkańców miasta. Osobista aktywność twórcza habilitanta, jego

doświadczenie dydaktyczne, a także rozumienie potrzeby prowadzenia rozmaitych działań popularyzatorskich, tworzą spójną osobowość artysty, człowieka o naturze społecznika, wartościowego pedagoga, wykładowcy szkoły wyższej.

W latach 2005-2010 pełnił funkcję kuratora, a od 2018 roku współkuratora Akademickiej Galerii Sztuki „Pentagon” na Wydziale Sztuki, dbając o przygotowanie programu wystaw. Do ważniejszych wydarzeń wystawienniczych należy zaliczyć cykl prezentacji pt. „Mistrz i uczniowie”, którego celem jest konfrontacja dokonań twórczych wybitnych artystów-pedagogów i ich pracowni, z różnych ośrodków akademickich. Autor wymienia w dokumentacji wybrane wystawy: „Dialog z cyfrowym cieniem 4” z pracowni prof. Adama Romaniuka z ASP w Katowicach, wystawa Katedry Grafiki kierowanej przez prof. Eugeniusza Delektę z Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, „Pracownia nr 5” prof. Rafała Strenta z ASP w Warszawie, „Pracownia 122” prof. Tadeusza Wiktora z Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie. Z kolei artyści związani z radomską uczelnią regularnie prezentują swój dorobek artystyczny na wystawach z cyklu „Sztuka Wydziału Sztuki”, w galeriach w rodzinnym mieście, jak i poza nim, np. w Miejskiej Galerii w Sumy na Ukrainie. Przygotowaniem tych wystaw poza granicami kraju zajmował się w roku 2015, 2017 i 2018 adiunkt Michał Kurkowski.

Dr Michał Kurkowski jest związany z radomską uczelnią wyższą od 1999 r. Początkowo pracował jako asystent w pracowni grafiki warsztatowej oraz w pracowni grafiki projektowej, współpracując z profesorami: Krzysztofem Wyznerem, Andrzejem Markiewiczem, Jarosławem Zduniewskim i Janem Trojanem. Po uzyskaniu stopnia doktora podjął się zadania kierowania Pracownią Podstaw Grafiki Warsztatowej (2007-2015). Aktualnie prowadzi Pracownię Druku Wklęsłego. W pracowni grafiki realizuje ze studentami program w oparciu o klasyczne techniki warsztatowe, oraz poszukiwania eksperymentalne anektując obszar odmiennych mediów. Wprowadzanie kolejnych roczników studentów w świat kształtowania wypowiedzi artystycznej za pośrednictwem graficznego języka sztuki, jest dla pedagoga niezwykle satysfakcjonujące. Także dla dr Kurkowskiego, którego proces dydaktyczny realizowany na początkowych latach studiów, często doprowadzał studenta do dyplomu z grafiki warsztatowej. Dokumentacja habilitacyjna zawiera bardzo bogaty materiał ilustrujący osiągnięcia dydaktyczne autora w zakresie grafiki. W ostatnich latach dr Kurkowski był promotorem 4 artystycznych dyplomów licencjackich na kierunku Grafika. Wybrane dyplomy, Pauliny Panuś i Kamila Wasiela były następnie prezentowane na wystawie w Akademickiej Galerii „Słoneczna” w Radomiu. Habilitant pełnił także funkcję recenzenta kilkudziesięciu prac licencjackich i magisterskich.

Duże zaangażowanie habilitanta w pracę pedagogiczną ze studentami, znalazło odzwierciedlenie w działalności koła naukowego. W latach 2005-2007 autor sprawował opiekę artystyczną nad Studenckim Kołem Naukowym Grafika Warsztatowa, opracował program poszerzający wiedzę o praktyczne doświadczenia w stronę przestrzeni eksperymentu. Uczestnicy koła brali udział w pokonkursowych, międzynarodowych wystawach graficznego exlibrisu w Gliwicach (P. Przeździecka, 2007, M. Wójcicki, 2009, 2012).

Role dydaktyczne dr Kurkowskiego skupiają się nie tylko wokół kształcenia z grafiki artystycznej. Habilitant prowadzi także zajęcia z projektowania graficznego, typografii, dla studentów I i II r., oraz wykładu zagadnienia z historii grafiki. Opracowany wspólnie z prof. Jarosławem Zduniewskim program nauczania projektowania graficznego, przyczynia się

poprzez proces kształcenia studentów do sformułowania założeń i realizacji pracy dyplomowej. Dyplomy projektowe są najczęściej upubliczniane na końcowo rocznych wystawach w akademickich galeriach Uniwersytetu.

Posiadane przez habilitanta odpowiednie doświadczenie artystyczne, dydaktyczne i naukowe zadecydowało o powierzeniu Mu opieki naukowej nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego. Są to:

- mgr Paweł Andrzejewski, *Hybrydowy Świat* – cykl prac graficznych, Uniwersytet Zielonogórski
- mgr Agata Kosmacz, *Satzspiegel – symboliczna przestrzeń książki*, Akademia Sztuki w Szczecinie
- mgr Mirosław Rymar, *Symbol i znak w moich plakatach*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie

Kompetencje organizacyjne dr Kurkowskiego były wielokrotnie doceniane przez Radę Wydziału, powierzając mu odpowiedzialne funkcje członka Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (2009-2016), Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej (2012-2016), a od 2016 roku sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, także członka Uczelnianej Rady Bibliotecznej (od roku 2016), ponadto od 2018 roku przewodniczącego Wydziałowej Komisji Wyborczej. W latach 2009-2016 dr Kurkowski zasiadał w Radzie Wydziału Sztuki.

Konkluzja

Habilitacyjny cykl grafik jest bardzo spójny i konsekwentny, wyrażając czytelne przesłanie zarówno w warstwie formalnej, jak i ideowej. Postawa twórcza Michała Kurkowskiego wynika z przywiązania i praktykowania klasycznego warsztatu, będąc jednocześnie rodzajem afirmacji nowej roli sztuki grafiki – znaczenia unikatów wobec masowej, stechnicyzowanej percepcji współczesnych obrazów. Autorska koncepcja powstawania grafik i adekwatne środki plastyczne budują przekaz wizualny stojący w kontrze do powierzchownego, skomercjalizowanego „piękną”. Przedstawioną pracę habilitacyjną, dorobek artystyczny i dydaktyczny, stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny, oceniam pozytywnie. Istotny jest również duży wkład pracy habilitanta na rzecz uczelni, konsekwentna współpraca ze środowiskiem w działaniach upowszechniających sztukę, kulturę oraz kształtowanie postaw twórczych studentów i doktorantów.

Stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, dydaktyczne i organizacyjne Pana doktora Michała Kurkowskiego spełniają warunki i wymagania stawiane kandydatom zawarte w art.16 Ustawy z dn. 14.03.2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki. Wnioskuje zatem o przyznanie Mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki.

